

**МІНІСТЕРСТВО СВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ТА ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ**

**СИЛАБУС
освітнього компонента**

«КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА»

підготовки _____ бакалавра

спеціальності _____ 231 Соціальна робота

освітньо-професійної програми Соціальна робота. Соціальна педагогіка.

Силабус освітнього компонента «Кваліфікаційна робота» підготовки бакалавра, галузі знань 23 Соціальна робота, спеціальності 231 Соціальна робота, за освітньо-професійною програмою Соціальна робота. Соціальна педагогіка.

Розробники: Чернета Світлана Юріївна, доктор педагогічних наук, професор
Лякішева Анна Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор
Петрович Валерій Степанович, кандидат педагогічних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(проф. Чернета С.Ю.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи
протокол № 2 від 4 вересня 2024 р.

Завідувач кафедри:

(проф. Чернета С.Ю.)

© Чернета С.Ю., 2024 р.
© Лякішева А.В., 2024 р.
© Петрович В.С., 2024 р.

І. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	23 «Соціальна робота», 231 «Соціальна робота», «Соціальна робота. Соціальна педагогіка» Бакалавр	Нормативний
Кількість годин / кредитів 60 год. / 2 кредити		Рік навчання 4 курс
		Семестр 7, 8
		Самостійна робота 56 год.
		Консультації 4 год.
		Форма контролю захист
Мова навчання		Українська

1. **Випускна кваліфікаційна робота (проект)** – це вид наукової роботи, який дає можливість виявити рівень наукової та фахової підготовки здобувача освіти з означеного фаху. Виконання ВКР та її захист перед екзаменаційною комісією (далі – ЕК) є перевіркою підготовки фахівця до самостійної діяльності з обраного напрямку підготовки (спеціальності) (освітньої програми), його спроможності самостійно аналізувати стан проблем у певній галузі науки, розробляти необхідні пропозиції.

ВКР ОС «бакалавр» – самостійно виконана робота здобувача освіти, яка свідчить про вміння автора працювати з літературою, узагальнювати й аналізувати фактичний матеріал, використовувати теоретичні знання і практичні навички, отримані під час оволодіння відповідною освітньо-професійною програмою; має елементи наукового дослідження.

Кваліфікаційна робота покликана засвідчити, що здобувач вищої освіти оволодів необхідними теоретичними знаннями та навичками їх практичного застосування в конкретних умовах; здатний проводити системний аналіз проблеми та розв'язувати її на підставі відомих підходів, пропонувати нові шляхи до вирішення; науково аналізувати отримані результати наукового дослідження, розробляти висновки та положення, оцінювати можливості використання отриманих результатів у науковій та практичній діяльності; вміє працювати на рівні сучасних інформаційних технологій; готовий до самостійного аналізу та викладу матеріалу; вміє аналізувати, досліджувати проблему за допомогою нових методів.

Тематика кваліфікаційних робіт визначається й затверджується кафедрою соціальної роботи та педагогіки вищої школи відповідно до мети, завдань, змісту ОПП «Соціальна робота. Соціальна педагогіка». Вона повинна бути актуальною й тісно пов'язаною із розв'язанням практичних фахових завдань.

Здобувачам освіти надається право вільного вибору теми кваліфікаційної роботи з із запропонованого кафедрою соціальної роботи та педагогіки вищої школи переліку.

Здобувачі освіти також можуть обґрунтовано пропонувати свої теми для написання кваліфікаційної.

Вимоги до змісту, структури та оформлення кваліфікаційних робіт передбачені Положенням про випускні кваліфікаційні роботи (проекти), яке затверджене ректором Волинського національного університету імені Лесі Українки від 29 серпня 2024 року.

Під час написання кваліфікаційної роботи у здобувачів освіти формуються такі компетентності:

Загальні компетентності

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 14. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

Фахові компетентності

ФК 2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних і соціально-педагогічних процесів.

ФК 4. Здатність до аналізу соціально-психологічних і соціально-педагогічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.

ФК 8. Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах.

ФК 9. Здатність оцінювати соціальні і соціально-педагогічні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів.

ФК 10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних і соціально-педагогічних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

ФК 13. Здатність до розробки та реалізації соціальних проєктів і програм.

ФК 16. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів професійної діяльності.

ФК 18. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.

Результати навчання

ПРН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

ПРН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи і соціальної педагогіки, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної, соціально-педагогічної проблеми.

ПРН 5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

ПРН 6. Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення профілактичних, реабілітаційних та інших заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.

ПРН 7. Використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у ході розв'язання професійних завдань.

ПРН 8. Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

ПРН 9. Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної, соціально-педагогічної

допомоги.

ПРН 10. Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.

ПРН 11. Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків, різних видів насильства та складних життєвих обставин.

ПРН 12. Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.

ПРН 19. Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.

ПРН 22. Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

ПРН 23. Конструювати процес та результат соціальної, соціально-педагогічної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки.

2. Орієнтовний перелік тем кваліфікаційної роботи :

1. Соціально-педагогічні засади формування гендерної культури старшокласників в умовах закладу загальної середньої освіти

2. Соціальна профілактика насильства над жінками у сім'ї

3. Соціальна профілактика домашнього насильства серед старшокласників

4. Соціальна адаптація дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування до умов центру соціально-психологічної реабілітації дітей

5. Соціальна профілактика тютюнопаління у студентської молоді

6. Соціально-педагогічна профілактика Інтернет-залежності у студентської молоді

7. Соціально-педагогічний супровід дитини з особливими освітніми потребами в умовах закладу загальної середньої освіти

8. Профілактика шкідливих звичок серед підлітків

9. Соціально-педагогічна робота з дітьми трудових мігрантів

10. Соціально-педагогічні засади формування позитивного ставлення старшокласників до усиновлення дітей-сиріт

11. Попередження агресивної поведінки підлітків

12. Профілактика вживання алкоголю дітьми та молоддю

13. Профілактика алкоголізму та наркоманії у сім'ї

14. Соціально-педагогічна робота з підлітками, схильними до суїцидальної поведінки

15. Профілактика дезадаптивної поведінки старшокласників

16. Соціальна робота з дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах

17. Соціальна робота з неповними сім'ями в територіальній громаді

18. Соціальна реабілітація людей похилого віку

19. Попередження булінгу серед школярів-підлітків

20. Соціально-педагогічна робота з соціально обдарованими підлітками

21. Соціально-педагогічна профілактика булінгу в підлітковому середовищі

22. Соціально-педагогічна робота з попередження насильства над дітьми в сім'ї у закладі загальної середньої освіти

23. Формування лідерських якостей майбутніх соціальних працівників

24. Соціально-педагогічна робота з неповною сім'єю в закладі загальної середньої освіти

25. Соціально-педагогічна робота з внутрішньо переміщеними дітьми.

Політика щодо академічної доброчесності.

Кваліфікаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації. Кваліфікаційна робота в обов'язковому порядку підлягає перевірці на наявність академічного плагіату. Інструментом для перевірки кваліфікаційних робіт здобувачів освіти є програмне забезпечення із відповідними налаштуваннями роботи програми, рекомендоване для використання Університетом. Перевірка на наявність академічного плагіату проводиться для електронних варіантів робіт, представлених у форматах .doc, .docx. Перевірці на академічний плагіат, як правило, підлягає основний текст роботи (від вступу до висновків включно). Результати автоматичної перевірки не є гарантією відсутності академічного плагіату, тому вона застосовується лише як один із складників систем забезпечення якості. Виявлені програмним забезпеченням текстові збіги додатково аналізуються відповідальною особою на предмет їх ідентифікації як академічного плагіату, помилок цитування, загальновідомих знань тощо.

Кваліфікаційна робота здобувача освіти виконується ним самостійно під керівництвом наукового керівника. Такі роботи мають бути оригінальними творами. Рішення про оригінальність твору має ухвалюватися внаслідок якісного та кількісного аналізу роботи відповідальними за це особами, проте показник оригінальності форми (вираження) твору можна встановити за допомогою комп'ютерних програмних засобів. Такий показник є протилежним до показника подібності (збігів), що визначається комп'ютерною програмою внаслідок первинної перевірки тексту на наявність / відсутність академічного плагіату. Для кваліфікаційних робіт здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня показник оригінальності форми (вираження) твору має становити не менше половини. Зміст та оформлення робіт має відповідати вимогам (методичним вказівкам) щодо їх написання, затвердженим в Університеті. Звіт про перевірку кваліфікаційної роботи має бути проаналізований науковим керівником (за потреби членами кафедри) до дати проведення захисту відповідного виду наукової роботи. Під час подання на кафедру кваліфікаційної роботи автор заповнює і підписує заяву-посвідчення за встановленою формою, у якій підтверджує факт відсутності в роботі академічного плагіату. Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена в репозитарії ВНУ імені Лесі Українки. Допустимий відсоток плагіату у кваліфікаційній роботі дорівнює нулю. У випадку виявлення ознак академічного плагіату в кваліфікаційній роботі така робота не допускається до захисту. Перевірку текстів кваліфікаційних робіт на предмет наявності академічного плагіату здійснює призначена кафедрою відповідальна особа. Здобувач освіти несе персональну відповідальність за своєчасну перевірку кваліфікаційної роботи на наявність академічного плагіату. Науковий керівник здійснює контроль за перевіркою кваліфікаційної роботи на предмет наявності у ній академічного плагіату у встановлені строки.

У випадку прийняття рішення про недопуск роботи до захисту на засідання кафедри з причини наявності академічного плагіату автор має право подати апеляційну заяву на ім'я декана факультету у триденний термін з моменту, коли автор дізнався про прийняття такого рішення. Заяву розглядає створена розпорядженням декана апеляційна комісія, рішення якої може бути оскаржене.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання здобувачем освіти науково-дослідної роботи;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної освітньої кваліфікації скасовується закладом вищої освіти у разі виявлення фактів порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності, зокрема наявності у кваліфікаційній роботі (проєкті) академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

3. Оцінювання кваліфікаційних робіт

Оцінюючи кваліфікаційну роботу, екзаменаційна комісія бере до уваги такі чинники:

- актуальність, новизна, значущість, ясність і доступність викладу матеріалу,
- зміст та методологія – логічність структури роботи та її відповідність обраній темі, представлення того, які методи і технології будуть застосовані, які заходи будуть втілені в дослідженні, відповідність між завданнями, заходами, ресурсами, визначення цільової аудиторії;
- самостійність, інноваційність, реалістичність, глибина результатів дослідження;
- відповідність вимогам щодо оформлення;
- змістовність доповіді здобувача під час захисту кваліфікаційної роботи;
- правильність, чіткість, аргументованість відповідей на питання членів екзаменаційної комісії;
- зауваження й рекомендації рецензента й наукового керівника.

Оцінювання результатів складання державних іспитів та захисту ВКР здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в університеті системою контролю знань за 100-бальною шкалою з переведенням у шкалу ECTS та лінгвістичну оцінку:

90–100 балів (А) – відмінно – відмінне виконання з незначними помилками, а саме: до кваліфікаційної роботи немає суттєвих зауважень; обґрунтовано актуальність теми; тему розкрито повністю; робота містить елементи наукової новизни, має теоретичне й практичне значення; доповідь на захисті є логічною, змістовною, проголошена з вільним оперуванням матеріалу; відгук і рецензія позитивні; відповіді на питання членів екзаменаційної комісії вичерпні й переконливі; робота повністю відповідає встановленим вимогам.

82–89 балів (В) – дуже добре – вище середніх стандартів, але з деякими помилками, а саме: тему розкрито, але наявні недоліки, які не мають істотного значення; проаналізовано літературні джерела не в достатній кількості, елементи новизни та практичного значення представлені чітко; є зауваження в рецензії та відгуку наукового керівника; доповідь здобувача на захисті побудована логічно, проголошена з вільним оперуванням матеріалу, відповіді на запитання членів екзаменаційної комісії переважно вичерпні й переконливі; робота оформлена в межах установлених вимог.

75–81 балів (С) – добре – в цілому змістова робота зі значними помилками, а саме: тему практично розкрито, але наявні недоліки, які не мають істотного значення; поверхнево проаналізовано літературні джерела, елементи новизни та практичного значення представлені не зовсім чітко; є суттєві зауваження в рецензії та відгуку наукового керівника; доповідь здобувача на захисті побудована логічно, проголошена з

вільним оперуванням матеріалу, однак невпевнено, відповіді на запитання членів екзаменаційної комісії не зовсім вичерпні й переконливі; робота оформлено в межах установлених вимог.

67–74 балів (D) – задовільно – непослідовно викладений матеріал зі значними недоліками, а саме: тему роботи в основному розкрито, але є недоліки змістового характеру; нечітко сформульовано мету, завдання; властива надмірна описовість; рецензія й відгук містять зауваження, які не отримали пояснення; доповідь прочитано за текстом або підготовлено невдало; не всі відповіді на запитання членів екзаменаційної комісії є коректними або вони не одержали належної аргументації; є зауваження щодо оформлення роботи.

60–67 балів (E) – достатньо – виконання відповідає мінімальним критеріям, а саме: тему розкрито частково, є недоліки змістового характеру; нечітко сформульовано мету, завдання; властива надмірна описовість; рецензія й відгук містять зауваження, які не отримали пояснення; доповідь прочитано за текстом або підготовлено невдало; не на всі запитання членів екзаменаційної комісії отримали відповіді; є зауваження щодо оформлення роботи.

менше 60 балів (FX) – незадовільно - тему роботи не розкрита; нечітко сформульовано мету, завдання; властива нелогічність, фрагментарність викладу матеріалу; рецензія й відгук містять суттєві зауваження; є суттєві зауваження щодо оформлення роботи.

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література

1. Кодекс академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки. 2023. URL: https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/kodeks_akademichnoi_dobrochesnosti/
2. Національний стандарт України. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. ДСТУ 8302:2015. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16 с.
3. Положення про випускні кваліфікаційні роботи (проекти): ВНУ імені Лесі Українки. 2024. URL: <http://surl.li/fppebo>
4. Положення про екзаменаційну комісію щодо атестації осіб, які здобувають перший (бакалаврський) та другий (магістерський) рівні освіти. 2024. URL: <http://surl.li/cjiaqt>
5. Положення про організацію освітнього процесу на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у Волинському національному університеті імені Лесі Українки. 2024. URL: <http://surl.li/jbgdkp>
6. Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки. 2023. URL: <http://surl.li/tldokg>
7. Положення про порядок формування індивідуальної траєкторії навчання здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки. 2024. URL: <http://surl.li/ueacdv>
8. Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки. 2024. URL: <http://surl.li/chrmqi>
9. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

10. Про затвердження Випуску 80 «Соціальні послуги» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників: Мінсоцполітики України; Наказ, Довідник, Перелік від 29.03.2017 № 518. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0518739-17#Text>

11. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

12. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 231 Соціальна робота галузі знань 23 Соціальна робота для другого (магістерського) рівня вищої освіти: Наказ МОН України № 556 від 24.04.2019 р. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/05/06/231-sotsialna-robota-magistr.pdf>

13. Степаненко В. І., Степаненко В. В. Онлайн-сервіси і програмне забезпечення для обробки даних педагогічних і соціальних досліджень. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2022. 1 (349). Ч.2, 160–168. [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2022-1\(349\)-2-160-168](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2022-1(349)-2-160-168)

14. Чернета С. Ю., Степаненко В. І., Колосок А. М., Белкіна-Ковальчук О. В. Методичні рекомендації до структури та змісту кваліфікаційних робіт здобувачів освітніх ступенів бакалавра та магістра спеціальностей 011 Освітні, педагогічні науки, 231 Соціальна робота, 232 Соціальне забезпечення. Луцьк : Волинськ. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2024.

15. Thomas, C. G. (2022). *Research Methodology and Scientific Writing*. Springer, DOI:10.1007/978-3-030-64865-7

16. Global Standards For Social Work Education & Training (2020). IASSW–IFSW. https://www.iassw-aiets.org/wp-content/uploads/2020/11/IASSW-Global_Standards_Final.pdf

Додаткова література

1. Ввічливість. Humanitas. URL: <http://journals.vnu.volyn.ua/index.php/humanitas/homepage>

2. Загальні вимоги до написання і захисту кваліфікаційних робіт студентів: методичні вказівки для викладачів та студентів денної і заочної форм навчання факультету економіки і менеджменту / уклад. Н.І. Строченко, Л.О. Рибіна. Суми: Сумський національний аграрний університет, 2020. 36 с.

3. Караман О. Л., Степаненко В. І., Юрків Я. І. Рекомендації до виконання кваліфікаційних робіт здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 231 Соціальна робота. Київ: Талком, 2022. 49 с.

4. Основні вимоги до написання та оформлення магістерських, дипломних і курсових робіт: методичні рекомендації. Львів, 2023. URL: <https://ami.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/MasterThesis2023.pdf>

5. Рекомендації до структури та змісту кваліфікаційних робіт здобувачів ступеня бакалавра та магістра. Київ, 2022. URL: https://osvita.kpi.ua/sites/default/files/downloads/Rekomendacii_DP_DR_MD_0.pdf

6. Kurylo, V., Trubavina, I., Karaman, O., Stepanenko, V. & Yurkiv, Y. (2021). Pedagogic technology of formation of readiness for self-development in students from the occupied territories and delimitation line in the east of Ukraine in conditions of temporarily displaced higher education institutions. *Journal of Educational Sciences & Psychology*, XI (LXXIII), 2/2021, 39–53. DOI: 10.51865/JESP.2021.2.06

7. Gonzalez, W. J. (2020). *Methodological Prospects for Scientific Research: From Pragmatism to Pluralism*. Springer International Publishing; Springer. DOI:10.1007/978-3-030-52500-2

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Волинського національного університету імені Лесі Українки. URL: <https://library.vnu.edu.ua/>

2. «META» перекладач – перекладач → Латиницею. URL: <https://translate.meta.ua/ua/translit/>

3. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua>

4. Міністерство соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/>
5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
6. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>
7. Офіційний сайт Волинського національного університету імені Лесі Українки. URL: <https://vnu.edu.ua/uk>
8. Український науково-методичний центр практичної психології і соціальної роботи URL: <http://www.psyua.com.ua/>
9. УКРЛІТ.ORG Трансліт. Транслітерація. URL: <http://ukrlit.org/transliteratsiia>
10. Урядовий портал. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
11. Grafiati. Онлайн-генератор посилань за ДСТУ 8302:2015. URL: <https://www.grafiati.com/uk/blogs/dstu-8302-2015-referencing-generator/>
12. ONTU4Ref Manager. URL: <https://4ref.ontu.edu.ua/>
13. Electronic Volyn National University Institutional Repository. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/>
14. Free Harvard Citation Generator. URL: <https://www.citethisforme.com/citation-generator/harvard>
15. IFSW. URL: <https://www.ifsw.org/>
16. IASSW. URL: <https://www.iassw-aiets.org/>